بسیاری از داروهای مورد استفاده بدون نسخه از جمله داروی ضد سرفه، سرماخوردگی، و ... باعث گیجی ناخواسته می‌شوند که ممکن است رانندگی را با مشکل روبه‌رو کند.

فیلسوف عملگرا

پراگماتیسم را در فارسی عملگرایی ترجمه کرده‌اند، هرچند در سیاست منظور از به کار بردن آن واقع‌گرایی و مصلحت‌گرایی است. اما وقتی می‌خواهیم معنی این واژه را در فلسفه دریابیم، معانی به کلی عوض می‌شود. امروز سالمرگ فیلسوف آمریکایی و بنیان‌گذار مکتب پراگماتیسم یعنی ویلیام جیمز است که ۱۰۹ سال پیش در چنین روزی، برابر ۲۶ آگوست ۱۹۱۰ میلادی در ۶۸ سالگی درگذشت. جیمز منشأ حقیقت را در «سودمندبودن» و «عملی‌بودن» یک امر می‌دانست و درست به همین دلیل پیروان مکتب او را عملگرا یا پراگماتیست نامیده‌اند. این واژه از کلمه یونانی «پراگما» به معنای عمل گرفته شده است. جیمز عقیده داشت بین حقیقت و خیر پیوندی تنگاتنگ وجود دارد و در نهایت آن چه حقیقت است تبدیل به خیر می‌شود.

تذکره

پیشه‌ور میکروب‌شناس

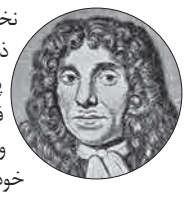

نخستین کسی که به وجود موجودات ذره‌بینی به‌عنوان عامل بروز بیماری‌ها پی برد دانشمند ایتالیایی گیرولامو فراکاستورو بود، اما خب او هیچ وسیله‌ای در اختیار نداشت تا فرضیه خود را ثابت کند. بعد از او زاخاریاس یانسن یک عینک‌ساز اهل هلند در قرن ۱۷ میلادی به فکر ساخت وسیله‌ای افتاد تا به کمک آن بتوان موجوداتی که با چشم غیرمسلح دیده نمی‌شوند را مشاهده کرد. تحقیقات یانسن را شاید بتوان نقطه آغاز اختراع میکروسکوپ قلمداد کرد. اما شخصی که هم وجود موجودات ذره‌بینی را باور داشت و هم وسیله‌ای برای دیدن آنها ساخت کسی نبود جز آنتونی فان لیوونهوک هلندی که هرچند شغلش پیشه‌وری و فرزند یک سبدساز بود، اما امروزه به‌عنوان نخستین میکروب‌شناس جهان شناخته می‌شود. او که ۲۹۶ سال پیش در چنین روزی، برابر ۲۶ آگوست ۱۷۲۳ میلادی در ۹۰ سالگی درگذشت، نخستین کسی بود که توانست دستگاه میکروسکوپ به معنایی که امروزه مصطلح است را بسازد. او با کمک میکروسکوپ خود میکروب‌ها و باکتری‌هایی که موجب بروز بیماری‌ها می‌شوند را مشاهده کرد تا لقب پدر علم میکروب‌شناسی را تمام و کمال از آن خود کند.

فوکوس

محمدرضا شجریان، مهدی اخوان ثالث، پرویز مشکاتیان و مرتضی کاخی

۲۹ سال پیش در چنین روزی، برابر ۴ شهریور ۱۳۶۹ خورشیدی، مهدی اخوان ثالث شاعر معاصر ایران در ۶۲ سالگی درگذشت و پیکرش در کنار آرامگاه حکیم ابوالقاسم فردوسی در طوس به خاک سپرده شد. اخوان در سرودن شعر کلاسیک و شعر نو توانمند بود و همچنین با نوازندگی تار و مقام‌های موسیقایی آشنایی داشت. «ارغنون»، «زمستان»، «آخر شاهنامه»، «برگزیده شعرها» و «حریم سایه‌های سبز» از جمله دفاتر شعر او هستند.

فرجام

خالق سینوهه مصری

مشهور است که مرحوم ذبیح‌الله منصوری، نویسنده و مترجم شهیر دخل و تصرف بسیار در متونی که به ترجمه آنها مشغول بود، می‌کرد و امروز به هر آن چه از او به‌عنوان ترجمه باقی مانده، از لحاظ صحت تاریخی با دیده تردید نگریسته می‌شود. اما منصوری داستان‌گویی قهار بود و آن‌طور که مشهور است حتی اگر متنی ۲۴ صفحه‌ای را در ۲۴۰ صفحه ترجمه می‌کرد، به نحو احسن این کار را انجام می‌داد و مخاطب را تا صفحه آخر همراه خود می‌کشید. «سینوهه پزشک فرعون» اثر میکا والتاری، نویسنده فنلاندی یکی از آثاری است که منصوری به فارسی ترجمه کرده و جالب آن است که بدانید خود والتاری نیز در فنلاند به این معروف است که در ترجمه‌های متون کهن همچون «سینوهه...» دست برده و پندارهای خود را به آنها می‌آمیخته است. این نویسنده فنلاندی که ۴۰ سال پیش در چنین روزی، برابر ۲۶ آگوست ۱۹۷۹ میلادی در ۷۰ سالگی درگذشت، پس از فارغ‌التحصیلی در رشته فلسفه عمده وقت خود را صرف نگارش داستان‌های تاریخی کرد. داستان‌هایی چون «سرنگونی قسطنطنیه»، «میکائیل پزشک سلطان سلیم» و «مردی بالای صلیب».

دژاوو

شهیدی بدون تاریخ شهادت

اظهارات رغد صدام حسین در خصوص محمدجواد تندگویان وزیر نفت کابینه شهید محمدعلی رجایی که در اوایل جنگ تحمیلی به اسارت نیروهای عراقی درآمد، بار دیگر نام یکی از مشهورترین اسرای جنگ ایران و عراق را به صفحات روزنامه‌ها و سایت‌های خبری بازگرداند. مهندس محمدجواد تندگویان، دومین وزیر نفت جمهوری اسلامی ایران یک‌ماه و ۶ روز پس از تصدی این پست در جاده ماهشهر به آبادان از سوی نیروهای عراقی به اسارت گرفته شد تا رژیم بعث در همان اوایل تهاجم به ایران گروگانی ارزشمند در اختیار داشته باشد. گروگانی که بهترین وسیله برای استفاده تبلیغاتی می‌توانست قلمداد شود، اما بعد از گذشت مدت زمانی طولانی و ظاهر نشدن محمدجواد تندگویان در تلویزیون عراق یا حتی درج هرگونه خبر یا مصاحبه مکتوبی از او در رسانه‌های این کشور، معلوم شد که وزیر جوان ایرانی کوچکترین همکاری با دشمن به عمل نیاورده و عملا راه استفاده تبلیغی از ماجرای اسارت خود را بر آنان بسته است.

اسرای مشهور تاریخ

با مطالعه تاریخ به این نتیجه می‌رسیم بسیار پیش آمده است که در جنگ‌های مختلف، نیروهای متخاصم موفق شده‌اند فردی ارزشمند از طرف مقابل را به اسارت خود درآورند. این اسیر گاه فرماندهی زبردست بوده، گاه امیر کل لشکر و حتی گاهی پادشاه یک کشور، کما این که در نبرد آنقره به سال ۷۸۱ خورشیدی تیمور لنگ گورکانی توانست ایلدریم بایزید یکم امپراتور عثمانی را بعد از شکست‌دادن در جنگ اسیر کند و پیش از او نیز، شاپور یکم امپراتور ساسانی موفق شده بود والرین امپراتور روم را به اسارت خود درآورد. در دوران معاصر نیز اسیرشدن پسر ژوزف استالین به دست ارتش آلمان نازی را داریم که با توجه به نسبت خونی‌اش با رهبر اتحاد جماهیر شوروی اسیری ارزشمند به شمار می‌رفت.

آزادگی در اسارت

برخلاف همه مثال‌های فوق جدای از این که اصولا در این مطلب قصد مقایسه هم در میان نیست، محمدجواد تندگویان با وجود ارزش معنوی هم برای ایران و هم برای عراق، خود فرمان سرنوشتش را در دست گرفت و اجازه نداد صدام حسین از او در مسیر تضعیف روحیه ایرانی‌ها استفاده کند. شهادت تندگویان که بنا بر اسناد و مدارک موجود بر اثر شکنجه‌های بسیار حادث شده - نکته‌ای که دختر صدام مذبوحانه سعی دارد بر آن خط بطلان بکشد - خود گواهی است مبنی بر مقاومت او در برابر خواسته‌های زندانبانش. در دفتر تاریخ، فصل مربوط به زندگی دومین وزیر نفت جمهوری اسلامی ایران چنین نوشته شده است که او ۴۰ روز پس از آغاز تهاجم نظامی رژیم بعث عراق به خاک جمهوری اسلامی ایران، یعنی در ۹ آبان ۱۳۵۹ خورشیدی، وقتی برای بازدید از پالایشگاه استراتژیک نفت آبادان راهی جنوب کشور شده بود، در جاده ماهشهر آبادان به اسارت نیروهای عراقی درآمد و ۱۱ سال بعد در ۲۵ آذر ۱۳۷۰ خورشیدی در ایران به خاک سپرده شد. زمان دقیق شهادت او بر هیچ‌کس معلوم نیست.

معما

۳ شهریور ۱۳۲۰، اشغال ایران

یکم سپتامبر ۱۹۳۹ میلادی، برابر با ۱۰ شهریور ۱۳۱۸ خورشیدی، با عبور تانک‌های آلمانی از مرز لهستان جنگ جهانی دوم رسما کلید خورد. در هنگامه‌ای که همه کشورهای جهان باید نسبت خود را با این جنگ مشخص می‌کردند، دولت وقت ایران بی‌طرفی کشور را در هنگامه خانمانسوز جنگ بین‌الملل دوم به اطلاع جمیع قدرت‌های آن روزگار رساند و دلخوش به انصاف آنها منتظر نشست. اما این انتظار چندان به طول نینجامید و ۲ سال بعد از شروع جنگ و وقتی دامنه آن به خاک اتحاد جماهیر شوروی کشیده شد، مسکو و لندن کریدور خلیج فارس تا دریای خزر را مناسب‌ترین مسیر برای ارسال کمک‌های نظامی به شوروی ارزیابی کرده و بر بی‌طرفی ایران در جنگ بین‌الملل دوم به طرفه‌العینی خط بطلان کشیدند.

استقبال برلین، توقع لندن

«در این موقع که متاسفانه نایره جنگ در اروپا مشتعل گردیده است، دولت شاهنشاهی ایران به موجب این بیانیه تصمیم خود را به اطلاع عموم می‌رساند که در این کارزار بی‌طرف مانده و بی‌طرفی خود را محفوظ می‌دارد.» این متنی است که محمود جم، نخست‌وزیر وقت ایران، یک روز پس از حمله آلمان به لهستان در قالب موضع رسمی دولت ایران به سفارتخانه‌های کشورهای درگیر در جنگ ارسال کرد. تصمیمی که بلافاصله از سوی آلمان نازی استقبال شد و چند روز بعد سفیر این کشور در تهران ضمن ابراز رضایت، مراتب قدردانی برلین از دولت ایران را اعلام داشت. سفیر وقت بریتانیا اما تنها بر نقش خود به عنوان ارسال کننده پیام تهران به لندن تأکید کرده و متنی کاملا دیپلماتیک را در جواب به دفتر نخست‌وزیری فرستاد. عکس‌العملی که بعدها معلوم شد آنچنان هم بی‌منظور نبوده و متفقین با ارسال درخواست‌های چندباره برای عبور مسالمت‌آمیز نظامیان خود از خاک ایران نشان دادند چندان از اعلام بی‌طرفی ایران در هنگامه دومین جنگ جهانی خرسند نیستند.

همه بهانه‌ها برای حمله

مخالفت‌های پهلوی اول با صدور اجازه استفاده متفقین از راه آهن جنوب - شمال و ارسال تجهیزات نظامی از خاک ایران به شوروی مبتنی بر موضع بی‌طرفی ایران بود، اما این چیزی نبود که احترام روس و انگلیس را برانگیزد؛ خصوصا که ماشین جنگی آلمان به سرعت در حال پیشروی در شرق اروپا بود و سقوط مسکو می‌توانست نتیجه جنگ در اروپا را یکسره کند. تصمیم حمله به ایران درواقع مدت‌ها پیش از وقوع آن گرفته شده بود و مواردی چون حضور اتباع آلمانی در ایران و مقاومت دولت وقت در برابر فشارهای انگلستان و شوروی برای صدور فرمان اخراج آنها تنها بهانه‌ای برای مشروع جلوه‌دادن اشغال یک کشور بی‌طرف در اذهان عمومی بود. ۷۸ سال پیش، برابر ۳ شهریور ۱۳۲۰ خورشیدی، ارتش سرخ از شمال و نظامیان بریتانیایی از جنوب و غرب وارد خاک ایران شده، در مدتی کوتاه کشور را اشغال و دولت مستقر را ساقط کردند. جز اندک مقاومتی که آن نیز ملهم از شجاعت شخصی و نه اراده سیستماتیک دولتی بود، ارتش نوین ایران نتوانست برای متفقین مزاحمتی ایجاد کند.

جدول شماره ۱۷۷۵

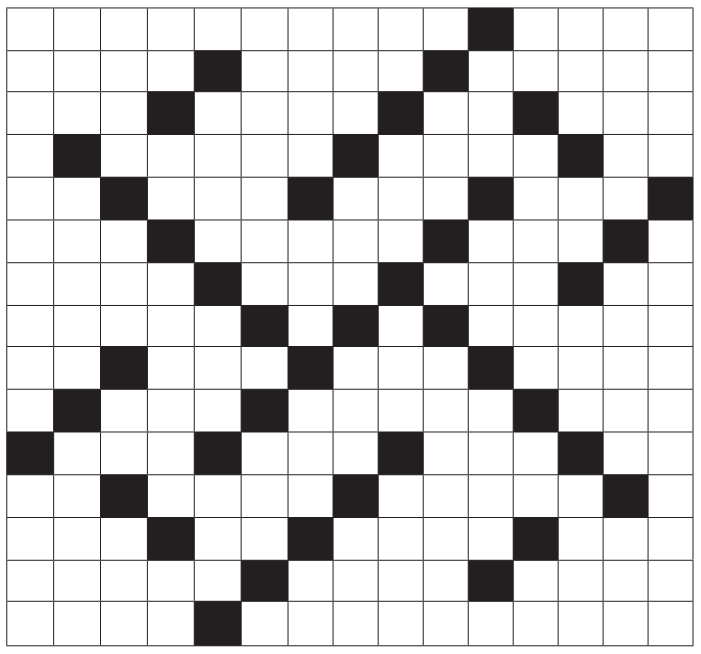

افقی

۱ـ سنگ سخت و بزرگ - فیلمی اجتماعی به کارگردانی فریدون جیرانی
۲ـ ردیاب - رطب - بازماندگان
۳ـ پدر ترکی - آواره - اطلاعات ورودی به کامپیوتر - محل مطمئن
۴ـ دهان - محل دادوستد اوراق بهادار - ربوده
۵ـ از نام‌های دخترانه - کوشش و اراده - رشته نخ - پیمودن
۶ـ فریاد - جنگ معروف چین و انگلیس - درد و رنج
۷ـ خدای جاهلیت - شیمی کربن - خانه زنبور - کالا
۸ـ مادر - خارج
۹ـ مردم عادی - تو و او - جهش و پریدن - درون
۱۰ـ تیغه وصفحه - مخلوط کن - پشم گوسفند
۱۱ـ پول ژاپن - بابا - روشنایی صبح - سرور و بزرگ
۱۲ـ زیرکی و تیزهوشی - ضعیف و حقیر - ناشنوا
۱۳ـ واحد اندازه‌گیری - خودبینی - پزشکی - خمیازه
۱۴ـ بیزاری - خزانه‌دار پادشاه - کلمه تحسین
۱۵ـ پادزهر - کمیابی

عمودی

۱ـ زرشناس - پزشک و حکیم معروف ایرانی ملقب به شیخ‌الرئیس
۲ـ پایان - جریمه و غرامت - لباس مرده
۳ـ بالاپوش - پافشاری و مخالفت - کاپیتان پیشین بایرن مونیخ - برگه ثبت مشخصات
۴ـ از نشانه‌های جمع - انسان - چربی حیوان - خط کش مهندسی
۵ـ ترمیم فرش - گیاه تیره گندمیان - پی در پی
۶ـ کشور دوتکه - از مجسمه‌های تاریخی شهر همدان که در وسط میدانی به همین نام قرار دارد
۷ـ واحد سیگار - پست و مقام - هر چیزی بگندد می‌زنندش - پرنده‌ای کوچک شبیه کبک
۸ـ جفت زن - از مزه‌ها - اندوهگین شدن - بام دنیا
۹ـ راهبر و پیشرو - اسب چاپار - شعرخوانی هنگام جنگ - روز گذشته
۱۰ـ مدعی‌العموم - پیونددادن
۱۱ـ نابودی - یار کلنگ - از بیماری‌های واگیردار
۱۲ـ خدای درویش - سو و طرف - از میهمان پذیرایی می‌کند - تکنیک
۱۳ـ آب دروغین در جاده - ماده بیهوشی - کوفتن - گندم سوده‌شده
۱۴ـ کامل - قرآن خواندن - هر آن چه ماهیت موادرا تغییر دهد
۱۵ـ معروف‌ترین اثر مولانا - ثروت حاصل از کارغیرتولیدی

حل جدول شماره ۱۷۷۴

	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵
۱	ت	ر	ن	چ	■	س	ر	ا	ب	ر	و	ا	ن	س	ر
۲	د	ا	ل	ا	ن	■	م	ا	ی	و	ر	ک	ا	■	ا
۳	ل	ی	■	م	ی	ک	ا	■	ش	م	ا	ل	■	ا	ه
۴	ی	و	ت	■	ت	م	ن	ا	■	ا	م	■	ا	ل	پ
۵	س	■	ر	ه	■	ا	ی	م	ی	ل	■	ا	ن	م	ی
۶	■	ا	س	ت	ا	ن	■	و	د	■	ا	ت	ه	ا	م
۷	ش	ر	ا	ک	ت	■	خ	ن	■	ر	س	و	ا	■	ا
۸	ا	ش	■	ح	ل	ا	ل	■	م	ا	ه	ک	■	م	ی
۹	ه	■	پ	ر	ی	ز	■	پ	د	■	ا	ل	ر	ژ	ی
۱۰	ا	س	ی	م	ه	■	چ	ت	■	م	ن	ا	م	ه	■
۱۱	س	ا	ک	ت	■	خ	و	ا	ه	ر	■	و	ا	■	پ
۱۲	پ	ل	ه	■	ا	و	■	س	ل	ا	خ	■	د	ا	ر
۱۳	ر	ک	■	م	چ	ر	م	■	ا	ل	و	ا	■	م	ن
۱۴	غ	■	م	ر	ز	ن	گ	و	ش	■	ن	س	ن	ا	س
۱۵	م	ی	ر	ز	ا	ق	ا	س	م	ی	■	ا	و	ن	س